

НАШ ЈЕЗИК

Књига XLVII

Св. 1–2 (2016)

САДРЖАЈ

Чланци

Правопис

- Која напомена о Белићевом правопису, и о Белићу лично (Поводом чланка Милована Витезовића, *Срби никада нису говорили сујски, нејо судски*, Политика, понедељак 25. јануар 2016, стр. 13) (РАДОЈЕ Д. СИМИЋ) 1–9

Грамматика

- Могућност трансформације именичких синтагми с генитивом материје у синтагме с конгруентним придевским атрибутом (АЛЕКСАНДРА М. МАРКОВИЋ) 11–24
- Форицност присвојних заменица у антецеденту адјективне релативне клаузе (ТАЊА З. РУСИМОВИЋ) 25–43

Лексикографија

- Концепција и структура општих једнојезичних школских речника српског као матерњег језика (ЂОРЂЕ Р. ОТАШЕВИЋ) 45–57
- Новаковићева *Посланица* о његовању језика српског – њен карактер и значај за развој српске лексикографске мисли (НЕЂО Г. ЈОШИЋ) 59–71

Стилистика и прагматика

- Претпоставка комуникативне компетенције у (писаном) омеђеном дискурсу (СЛАВКО Ж. СТАНОЈЧИЋ) 73–84
- О појму политичког дискурса и жанровима у њему (СВЕТЛАНА М. СЛИЈЕПЧЕВИЋ) 85–97

Сећања

- Митар Пешикан, О српском правопису и језичкој култури (МИЛИЦА РА-
ДОВИЋ-ТЕШИЋ)99–111

Прикази

- Слободан Павловић, *Узроци и механизми синтаксичких промена у српском
језику* (ТАМАРА Н. ЛУТОВАЦ)113–117
- Сања Ж. Ђуровић, *Укришћање глаголских врста у конјугацији глагола у савре-
меном српском језику* (АНЕТА А. СПАСОЈЕВИЋ)118–122

In memoriam

- Богдан Терзић (СРЕТО З. ТАНАСИЋ)123–125

In memoriam

Богдан Терзић (1. 12. 1928 – 17. 1. 2016)

Отишао је Богдан Терзић, српски слависта и посланик који је деценијама био међу нашим најактивнијим лингвистима на пољу језичке културе. Богдан Терзић је рођен 1. децембра 1928. године у селу Ондићу крај Удбине у учитељској породици. Први разред (ниже) гимназије завршио је у Дарувару, други у Новој Градишци, одакле је у јесен 1941. с породицом побјегао у Београд, у коме је живио до краја живота, гдје је завршио гимназију и 1947. године се уписао на Филозофски факултет – Група за источне и западне словенске језике и завршио студије у јесен 1951. године. Током треће и четврте године био је стипендиста Српске академије наука. По завршетку студија остао је на факултету и на њему дочекао пензију. Боравио је као лектор српскохрватског језика на Варшавском универзитету (1957/58 и 1958/59), а у више наврата био на краћим и дужим студијским боравцима у Москви, на Универзитету „Ломоносов“ и Институту за руски језик Руске академије наука. Од 1962. до 1974. године предавао је руски језик на Универзитету у Приштини, а од 1986. до 2001. предавао је историјску граматику руског језика на Филозофском факултету у Новом Саду. Био је један од покретача и научног живота у српској славистици послје Другог свјетског рата, међу оснивачима Славистичког друштва Србије, међу покретачима научних конференција, научних часописа, заједно с неколицином најугледнијих српских посљератних лингвиста, уп.: „Мојих педесет Скупова слависта“, *Славистика XVI* (Београд, 2012, 17–20) – колико српских лингвиста смо познавали који су могли да тако напишу?

Богдан Терзић спадао је међу врхунске стручњаке за руски језик, у више научних дисциплина, на студијама је уводио нове дисциплине такође. Бавио се успешно дијахронијом и синхронијом руског језика, исто тако и српском граматику, најчешће научно контрастирајући српске језичке датости са датостима руског или ког другог словенског језика.

Раскошно знање о руском и другим словенским језицима, одлично познавање српског језика, стечено током студија и педагошког и научног рада, представљали су предуслове за успјешно Терзићево бављење и

питањима стандарднојезичке норме и српске језичке културе. Тако је у библиографији часописа *Наш језик* забиљежено да је он у нашем часопису објавио чланак *Првак „Бољшој театра“* још 1955. године¹. Од тада па готово до посљедњих дана живота, преко шест деценија, он се бави овом важном граном лингвистике. Заједно са академиком Иваном Клајном, др Драгом Ћупићем, др Егоном Фекете и др Миланом Шипком дуги низ година представљао је најозбиљније ауторитете у области језичке културе. Већ је уочено да је Богдан Терзић у својој библиографији до 2009. године имао стотину библиографских јединица које се тичу норме српског језика и језичке културе, међу којим је неколико књига². Богдан Терзић је писао о различитим питањима у вези са преношењем ријечи, конструкција и израза из руског и других словенских, и несловенских језика. Најчешће, наравно, пише о преношењу словенских ријечи и имена – различитих група властитих именица. Нови облици сарадње међу народима и државама доносе стално и нова имена и недоумице у вези с њиховим изговором и писањем. Помањкање лекторске службе уопште, посебно квалитетне – разлог је што се тако често сусрећемо са погрешкама у језику средстава јавне комуникације. Богдан Терзић је деценијама био дежурни савјетник, уочавао проблеме и грешке и давао рјешења за њих. Много таквих његових чланака објављено је у дневном листу *Политика*, једном од ријетких листова који и данас (покушавају да) држе до правилног, чистог и лијепог српског језика. У Богдану Терзићу имали су и вјерног и поузданог сарадника на томе послу, а српска културна јавност сигурног учитеља лијепе и правилне ријечи. Пишући поводом недоумица око писања једне ријечи, једног имена, Б. Терзић нам често даје ниске других ријечи које такође задају проблема приликом писања – и за њих нуди савјете. Тим савјетима и препорукама по правилу претходи студиозна анализа проблема. И није он писао само о преузимању ономастичких јединица из других језика, писао је и о појединим ријечима из српског ономастикона. Раскошно и разноврсно знање о различитим областима људског живота и културе разлог су што је Терзић писао о језичким аспектима употребе језика у различитим доменима живота, науке и културе, али се ту сусрећемо и са радовима који представљају допринос теорији језичке културе.

¹ Библиографија Богдана Терзића биљежи још један прилог из језичке културе у рубрици *Језичке њоуке* из исте ове године (Петар Буњак /прир./ *Бојдану Терзићу на дар. Поводом 85-годишњице рођења*, Славистичко друштво Србије, Београд, 2013, 27).

² Марина Николић, *Дојринос Бојдана Терзића нејовању српске језичке културе*, Славистика XIII, Београд, 2013, 63–73.

Изабране радове и чланке ове врсте објавио је Богдан Терзић заједно са истородним прилозима Драге Ћупића и Егона Фекете у књигама *Слово о језику. Српски њоучник*, Партенон, Београд, 1996; *Слово о језику. Српски њоучник*, Књига друга, Партенон, Београд, 2002; *Српски језички саветник*, Службени лист – Српска школска књига, Београд, 2005, а и у његовој књизи *Руско-српске језичке ѡаралеле*, Славистичко друштво Србије, Београд, 1999, налазе се радови из овог тематског круга. Треба истаћи да је проф. Терзић дуги низ година учествовао на конференцијама на којима се говорило о проблемима српске језичке културе, учествовао на трибинама посвећеним тој проблематици, у емисијама Радио Београда – свуда гдје је та тема била на дневном реду – био је позиван и радо слушан учесник у дискусијама.

Више од пола вијека Богдан Терзић је сарађивао и пријатељевао с најзначајнијим славистима свијета, учествовао с њима на конференцијама, дискутовао у службеним и пријатељским ситуацијама. Стекао је огромно знање, био деценијама једна од најзначајнијих адреса на мапи српске славистике. Уз све то, био један од најомиљенијих људи у српској лингвистици деценијама. Најпотпуније је, ако не и сасвим потпуно, у неколико реченица описао личност Богдана Терзића академик Предраг Пипер, његов колега, сарадник, одличан зналац и поштовалац његовог научног приноса српској славистици и србистици и дугогодишњи пријатељ:

„Али поред свега тога, ако не и пре свега тога, књига Славистички погледи Богдана Терзића даје живи пример стварања и обликовања једног богатог и разноврсног живота, који је на леп начин уткан у животе многих других људи. А у основи свега је доброта, добродушност, добронамерност, и многи други дарови – не само дар за научни и педагошки рад него и дар да се од живота ствара складна целина у којој има места и за науку, и за певање у хору, и за разговор са пријатељима, и за много шта друго што је на корист даропримцу и свима око њега, као дар Богдана Терзића да своја добра осећања пренесе на друге, због чега се људи радују сусрету с њим као што се и он радује људима“ (П. Пипер, *Милош Јевтић: Славистички ѡгледи Боїдана Терзића, Беоїрад, Беоїрадска књиїа, 2006*, Славистика XI (Београд, 2007, 410).

Богдан Терзић је био дугогодишњи одани сарадник и пријатељ Института за српски језик САНУ, пријатељ многих сарадника Института. Никада пред молбом за помоћ, прилог или било који други посао који би добио од колега из Института није имао нешто прече, напротив, укључивао се увек вољно у све послове, програме и акције које су Институт или његови сарадници водили, увек са нескривеном радошћу што је дио нашег колектива.

Одлазак Богдана Терзића свакако је велики губитак за српску науку о језику, неспорно и за српску културу, али његови радови служиће на добробит нашој науци и млађим покољењима; његов племенити лик живјеће међу његовим колегама и пријатељима – увијек као узор честиности и племенитости, оданости струци, колегама и примјер како се с пером у руци може служити своме народу.

У Београду,
2016. г.

Срећо З. Танасић